

74. TORSTAINA 25. TOUKOKUUTA 2000

kello 16.30

Päiväjärjestys

Suullinen kyselytunti

Kyselytunnilla ovat paikalla seuraavat ministerit:

Pääministeri Lipponen
Valtiovarainministeri Niinistö
Liikenneministeri Heinonen
Kauppa- ja teollisuusministeri Mönkäre
Maa- ja metsätalousministeri Hemilä
Sisäasiainministeri Häkämies
Ministeri Siimes
Ympäristöministeri Hassi
Alue- ja kuntaministeri Korhonen
Oikeusministeri Koskinen
Sosiaali- ja terveysministeri Perho
Opetusministeri Rask
Kulttuuriministeri Lindén

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Suullinen kyselytunti

N:o 135 Aluetuen kehitys

¹ **Mirja Rynnänen /kesk:** Arvoisa puhemies! Sisäministeriön aluebarometri näyttää valonpilkahduksia kasvukeskuksille, mutta edelleen hyvin synkkiä näkymiä erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomeen. Juuri alkaneella uudella rakennerrahastokaudella kuitenkin ykköstukiasema pitäisi nyt pystyä hyödyntämään täysimääräisesti. Ratkai-

sevia tässä ovat kansalliset toimet, joiden pitäisi luoda puitteet tälle myönteiselle kehitykselle. EU-tukihan vastinrahoineen on kuitenkin vain lisäarvoa tuovaa. Tuore EU-komission selvitys kuitenkin osoittaa, että Suomessa valtio panostaa aluekehitykseen asukasta kohti selvästi kaikkein vähiten kaikista EU-maista — tämä huolimatta pitkistä etäisyyksistä ja siitä, että Suomi on EU:n maaseutumaisin maa. Eli ykkösalueella kansallisia varoja on leikattu enemmän kuin on EU-tuki. Haluankin kysyä:

Katsooko hallitus, että tällainen Suomen ajautuminen tavallaan aluetukikehityksen kehityksensä Euroopassa vastaa hallitusohjelman tavoitteita tasapainoisesta alueellisesta kehittämisestä?

Puhemies: Muistutan, että kysymys- ja vastauspuheenvuorot saavat kestää enintään minuutin.

² **Pääministeri Paavo Lipponen:** Arvoisa puhemies! EU:n eilisellä päätöksellä saamme nyt seitsemän vuoden aikana 300 miljoonaa nettona enemmän maatalouteen tukea kuin viime rahoituskaudella, siis 300 miljoonaa ilman, että kansallista osuutta pitää nostaa. Tämä on EU:n päästä saatu tulos, joka koituu myös alueiden hyväksi. Tämä nimenomainen selvitys kertoo vain osan totuudesta. EU:n tavoitteenahan on vähentää elinkeinotukia, joten tämäkin asia on käännetty aivan pääläelleen. Pitää ottaa huomioon se, että meillä käytetään kaiken kaikkiaan 35 miljardia markkaa alueellisiin tarkoituksiin, kun otetaan huomioon palvelut, ja sitten erittäin voimakkaasti panostetaan teknologiaan, osaamiseen. Haluamme luoda pysyviä työpaikkoja, joilla pärjätään maailmantalouden puitteissa globalisoituvassa taloudessa. Nyt hallitus koko ajan pyrkii kehittämään alueellista painotusta. Viimeksi tä-

nään olemme päättäneet tulevaisuuspaketin yhteydessä erityisestä alueellisesta painotuksesta.

Kaiken kaikkiaan me teemme uudenlaista aluepolitiikkaa. Olisikin hyvä kuulla, mikä on opposition täsmällinen vaihtoehto? Mikä on se ihan täsmällinen vaihtoehto? En ole sitä kuullut, mutta jos me haemme yhteisymmärrystä, niin se löytyy nopeasti monista asioista. Olen aivan varma siitä. Se ero ei ole kovin suuri verrattuna siihen, mitä retorisesti puhutaan.

3 Alue- ja kuntaministeri Martti Korhonen: Arvoisa rouva puhemies! Kuten pääministeri juuri totesi, pitää puhua kokonaisuuksista, kun puhutaan esimerkiksi aluekehityksestä. Jos me katsomme kokonaisuutta, missä me liikomme, tuotekehittelyyn ja teknologiatutkimuksiin Suomi käyttää EU-maista huippumaiden luokkaa olevia arvoja. Jos me katsomme rahoitusta kokonaisuudessaan, jolloin huomioidaan, mihin ed. Ryytänen viittasi, koko EU-rahoitus, me olemme kuudenneksi korkein maa EU-maista. Minusta se ei ole ollenkaan huono saavutus. Kun me olemme valinneet painopisteeksi nimenomaan osaamisen, tuotekehittelyn ja teknologian edistämisen, sitä kautta myös alueille sijoitetaan. Toinen puoli, joka pitää muistaa ja on hyvin tärkeä, on kuntatalous ja kuntatalouden kehittyminen tulevaisuudessa. Se on myös huomattava osa alueiden kehittämistä.

4 Mirja Ryytänen /kesk: Arvoisa puhemies! Puhutaan kokonaisuuksista: Kyllä tämä selvitys ihan selkeästi osoittaa, että aluetuet Suomessa ovat 100 euroa asukasta kohti, kun EU:n keskiarvo on yli kaksinkertainen. Kyllä kai tämän komission selvityksen tuloksiin voi sinänsä luottaa. Sama suuntaus näkyy, jos luvut suhteutetaan bruttokansantuotteeseen. Konkreettiset luvut kertovat siis toista.

Kyllä opposition linja on se, että tarvitaan nykyistä tehokkaampia keinoja. Esimerkiksi tässä salissa me olemme monta kertaa nostaneet esille alueelliset veronhuojennukset. Kun ajatellaan Itä- ja Pohjois-Suomea, niin Itä-Suomen neuvottelukunta on niitä esimerkiksi nyt esittämässä. Muistelen, että pääministeri vappupuheessaan oli valmis harkitsemaan uusia tehokkaampia keinoja, esimerkkinä Norjan-malli. Haluaisin nyt kysyä:

Onko hallituksessa esimerkiksi tällaisia verohelpotuksia valmistella ja millä aikataululla niitä aiotaan eduskuntaan tuoda?

5 Pääministeri Paavo Lipponen: Arvoisa puhemies! Vielä toistan, että se selvitys koskee tiettyjä elinkeinotukia 500 miljoonan luokassa. EU:n politiikka on päästä näistä eroon ja saada toisenlaisia tukia tilalle aluepolitiikkaan. Se on siis vanhaa aluepolitiikkaa, josta ed. Ryytänen nyt puhuu, sen mittaluokan jakamisesta. Uutta politiikkaa on kasvukeskuspolitiikka, josta ette varmaan ole eri mieltä, eri puolella Suomea.

Mitä tulee verokeinoihin, niin minusta pääkysymys niissä on se, että jos te väitätte, niin kuin te väitätte, että jokin romahdus on nyt menossa, niin näilläkö estetään tämä suuri muuttoliike? Ette kai te sitä sentään väitä? Mutta on varmasti hyvä katsoa, löytyykö verotuksen puolelta keinoja, jotka ovat tarkoituksenmukaisia. Silloin pitää ehkä katsoa nimenomaan elinkeinoja. Yksilöihin kohdistuvissa toimissa on ongelmia. Tätä pitää katsoa aivan avoimella mielellä. Mutta älkää väittäkö, että teillä on jokin sellainen keino, jolla tämä koko muuttoliike yhtäkkiä käännetään.

6 Markku Markkula /kok: Arvoisa puhemies! Kun pääministeri mainitsi hallituksen asken juuri päässeen sopimukseen tulevaisuuspaketista, kysyisinkin valtiovarainministeri Niinistöltä tulevaisuuspaketin tasosta. Otetaan nyt esimerkiksi osaaminen ja opetusministeriön hallinnonala. Vuodenvaihteessa opetusministeriön työryhmä, jota Oulun yliopiston rehtori Lajunen johti, asetti 90-luvun jälkeensä jääneisyyden korjaamisen minimitasoksi 110 miljoonaa markkaa vuodessa lisärahoitusta yliopistojen perusrahoitukseen. Turvaako tulevaisuuspaketti nyt tämän vähimmäistason ainakin tulevaisuuspaketin ajanjaksolle?

Puhemies: Ed. Markkula, kysymyksessä olisi sopinut sanoa loppuun vaikka: alueellisesta näkökulmasta. Mutta haluaako ministeri Niinistö vastata?

7 Valtiovarainministeri Sauli Niinistö: Arvoisa puhemies! Tulevaisuuspaketin selkeästi keskeisin sisältö liittyy nimenomaan korkeakouluhin ja yliopistoihin sekä niiden perusrahoituksen turvaamiseen. Tuo 110 miljoonan markan, ilmeisesti vuosittain sillä lisääntyvä, taso kyllä täytyy selkeästikin.

8 Mauri Pekkarinen /kesk: Arvoisa puhemies! Pääministeri puhui 35 miljardista markasta valtion rahaa, ikään kuin se olisi se summa, joka alueellisesti kohdennetaan Suomessa heikoimmille alueille. Arvoisa pääministeri, eikö niin, että näinhän ei ole, kuin te äsken sanoitte? Tuosta 35 miljardistahan valtaosa, erittäin suuri osa, sijoitettiin Suomen parhaimmille alueille, kehitysedellytyksiltään parhaimmille alueille. Suomessa tehty selvitys osoitti, että esimerkiksi uudelle ykköstavoitealueelle, menneelle kuutosalueelle, viiden viime vuoden aikaan tuli kylläkin EU-rahaa 1 miljardi markkaa nettoa, mutta samaan aikaan kansallisia, alueen perusteella määräytyviä tukia vähennettiin 1,6 miljardilla markalla. Tämä on erittäin rankkaa kehityskuvaa tuon tyypisten alueiden kannalta. Kysynkin:

Eikö hallitus todella voisi ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, joilla se lisäisi nimenomaan heikoimmille alueille osaamisen ja näiden alueiden teknologiaperustan keskeisen palveluverkon tarvitsemia määrärahoja ja sitä tietä saisi liikkeelle kehityksen, joka pysäyttäisi nykyisen keskittymisen?

9 Kauppa- ja teollisuusministeri Sinikka Mönkäre: Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa on selkeästi tavoite: "Alueiden kehittäminen teknologian keinoin". Sen käytännön toteuttaminen tarkoittaa juuri sitä, että alueille suunnataan rahoitusta, tuetaan yritysten perustantaa, yrittäjien tuotteita tehdä tutkimuksesta, markkinoita luoda näille tuotteille ja sitä myötä myös kansainvälistää pieniä yrityksiä. Meillä ei tästä rahasta ole puutetta. Meillä on tällä hetkellä puutetta ideoista ja siitä, että yrittäjiä ja yrityksiä saadaan, mutta me teemme koko ajan sillä sektorilla työtä. Nyt tulevaisuuspaketissakin t&k-panostus tulee nousemaan. Välineitä on kyllä käytettävissä. Nyt tarvitaan myös alueellista oma-aloitteellisuutta.

10 Pääministeri Paavo Lipponen: Arvoisa puhemies! Aluekehitys lähti vinoutumaan vuonna 93 eli devalvaation jälkeen, siis Ahon hallituksen aikana, ja aivan ymmärrettävistä syistä. Muuttoliike jatkuu. Viime kaudella panostettiin voimakkaasti nimenomaan uuteen aluepolitiikkaan, mutta ei voi odottaa, että tällainen laiva kääntyy kovin nopeasti. Ed. Pekkarinen, Jyväskylässä on tapahtunut täydellinen muutos. Sehän on suorastaan lähtenyt lentoon. Saman-

laista kehitystä pitää saada aikaan Kuopiossa, Joensuussa. Tähän me pyrimme, ja sitä kautta mukaan ympäröivä maakunta myös. Nyt, ed. Kääriäinen, Ylä-Savokin on tullut ykköstuen piiriin, joka ei ollut viimeksi. (Ed. Kääriäinen: Painostuksen jälkeen!) Kyllä tässä on hyvin paljon muutosta tapahtunut.

Nyt tulevaisuuspaketissa todellakin on erillinen 100 miljoonan markan panostus alueellisiin hankkeisiin teknologia-, tutkimus- ja korkeakoulupuolella. Se, että yliopistojen rahoitusta nostetaan kaiken kaikkiaan 525 miljoonaa, koituu myös alueiden hyväksi. Tämä on pitkäjänteistä työtä.

11 Matti Kangas /vas: Arvoisa puhemies! Suomi on suurena ja harvaanasuttuna maana riippuvainen toimivista liikenneyhteyksistä. Vuositain autoilijalta kuluu rahaa pelkästään polttoaineveroon helposti 7 000 markkaa, mikä vastaa keskivertosuomalaisen kuukausipalkkaa.

Puhemies (koputtaa): Ed. Kangas, meillä on varmasti tilaisuus ottaa tämä asia erikseenkin vielä tällä kyselytunnilla. Nyt pysytään ed. Ryynäsen tekstissä, niin että otetaan lisäkysymykset nyt siihen. Ed. Markkula meni jo vähän mutkan kautta. — Lisäkysymys, ed. Mauri Salo.

12 Mauri Salo /kesk: Rouva puhemies! Oikeastaan vähän ed. Kankaan linjoille. (Naurua) Nimitään aluekehittäminen, jota Suomessa on harjoitettu ja nimenomaan ...

Puhemies (koputtaa): Ed. Mauri Salo, minä huomaa, että ensimmäinen kysymys on loppuun käsitelty tällä erää. Annan ed. Mauri Salolle varsinaisen kysymysvuoron.

Puhemies: Kysymys on loppuun käsitelty.

N:o 136 Pakolaispolitiikka

13 Mauri Salo /kesk: Rouva puhemies! Menen uuteen asiaan (Naurua) eli pakolaispolitiikkaan. Suomessa käydään edelleen laajasti pakolaiskeskustelua. Nyt valmistella olevan lain yhteydessä on kirjoitettu paljon siitä, että meillä pakolaispolitiikka hoidetaan hyvin tehottomasti.

Me emme saa päätöksiä aikaan, ja täällä majajlee kuukausitolkulla, vuositolkulla, henkilöitä, jotka ovat hakeneet turvapaikkaa. Nyt kun lentoasemalle tulee pakolaisryhmä, se siirretään johonkin sisämaahan, ja silloin jäävät tulkkipalvelut ja kaikki muut tänne Pääkaupunkiseudulle ja pakolaiset ovat muualla. Kysynkin:

Aikooko hallitus valmistella Pääkaupunkiseudun lähistölle pakolaiskeskusta, josta keskitetysti voitaisiin hoitaa pakolaisongelmat ja sen jälkeen sijoittaa pakolaiset valtakuntaan, jos he saavat luvan olla?

14 Sisäasiainministeri Kari Häkämies: Arvoisa puhemies! Tämä asia on sillä tavoin jaettu, että asiasta huolehtivat sekä sisäasiainministeriö että työministeriö.

Tämä liittyy myös ajankohtaiseen ulkomaa-laislain uudistukseen, joka toivottavasti kuitenkin vielä eduskunnasta ennen kesälomia tulee ulos. Jos se toteutuu siinä muodossa kuin sisäasiainministeriö nyt toivoo, se tulee kyllä merkittävästi vähentämään niitten ihmisten määrää, jotka ikään kuin paremman elämän toivossa tulevat, ilman että ovat varsinaisia turvapaikan hakijoita.

Olemme myös työministeriön kanssa sopineet, että sellaisissa tapauksissa, joissa suurella varmuudella voidaan sanoa, että turvapaikkaa ei tule ja että käytetään nopeaa menettelyä, sijoitukset pyritään tekemään niistä ystävällisesti, jotka ed. M. Salo sanoi, nimenomaisesti Pääkaupunkiseudulla.

15 Mauri Salo /kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kun tämä nyt on sisäasiainministeriön ja työministeriön kesken jaettu, voidaanko odottaa, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, niin että tämä on yhden ja ainoan ministeriön alaisuudessa, jolloin päätöksenteko tulee entistä selkeämmäksi?

16 Sisäasiainministeri Kari Häkämies: Arvoisa puhemies! Tämä työnjako on varsin tuore asia, enkä usko, että tässä suhteessa on tulossa muutoksia. Kuten sanoin, jos eduskunta uuden lainsäädännön saa vielä ennen kesälomia aikaiseksi, tämä ongelma monessa suhteessa poistuu. Uskon, kuten sanoin, että työnjakoon ei muutoksia sitten tarvitakaan.

17 Kimmo Kiljunen /sd: Arvoisa puhemies! Ministeri Häkämies ehkä tahattomasti jätti väärän mielikuvan todetessaan, että Suomeen pa-

remman elämän toivossa turhaan tulevat voidaan toimittaa sujuvammin pois. Haluaisin muistuttaa ministeriä, että viime vuosisadan alussa 250 000 suomalaista siirtyi Yhdysvaltoihin paremman elämän toivossa ja 60-luvulla puoli miljoonaa suomalaista siirtyi paremman elämän toivossa Ruotsiin. Heitä ei toimitettu pois. Ymmärsin kyllä ministerin tarkoittavan tietysti turvapaikkahakemuksia, mutta jotta ei jäisi väärää mielikuvaa, halusin korostaa, että toivottavasti Suomeen voi tulla myös paremman elämän toivossa.

18 Sisäasiainministeri Kari Häkämies: Arvoisa puhemies! Sanottakoon vielä täältäkin, että kun käytin tätä termiä, tarkoitan sillä vain sitä, että tällaiset henkilöt eivät täytä Geneven pakolaissopimuksen kriteereitä eivätkä saa Suomesta turvapaikkaa. Siitä on kysymys. On kai inhimillistä ja ymmärrettävää, että ihmiset jopa vaihtavat maata paremman elämän toivossa, mutta se on eri asia kuin turvapaikkastatus.

19 Liisa Jaakonsaari /sd: Arvoisa puhemies! Oikeastaan halusin jatkaa tuohon, mihin ed. Kiljunen jäi kysymyksessään, että millä tavalla hallitus aikoo edistää sitä, että Suomeen tulisi mahdollisimman paljon maahanmuuttajia paremman elämän toivossa, jotta Suomella olisi tulevaisuudessa parempi elämä, koska sekä väestölukumme että osaamispuutteemme ja muut viittaavat siihen, että Suomen edun mukaista olisi tehdä tästä maasta mahdollisimman monikulttuurinen, mahdollisimman monietninen ja toivottaa maahanmuuttajat tervetulleiksi.

Mikä on Suomen hallituksen politiikka tässä suhteessa? Julkinen keskustelu on ollut kieltämättä ymmärrettävästi aika aggressiivista pakolaiss poliittisista vaikeuksista johtuen, mutta se saattaa vääristää sitä kuvaa, mitä haluamme Suomen tulevaisuudelta.

20 Sisäasiainministeri Kari Häkämies: Arvoisa puhemies! En tiedä, olenko sisäisessä työnjaossa oikea henkilö tähän kysymykseen vastaamaan.

Ed. Jaakonsaari on oikeassa, että suomalainen ikärakennehan muuttuu sillä tavalla, että olemme aika nopeasti siinä tilanteessa, että meillä on Suomessa työvoimapula. Aika vaikea on jotain muuta ratkaisumallia keksiä kuin se, että siirtolaisuuden Suomeen on lisääntytävä. Olen sa-

maa mieltä ed. Jaakonsaaren kanssa, että tätä ei ole Suomessa juurikaan oikeastaan millään tasolla pohdiskeltu. Koko läntistä Eurooppaa uhkaa sama ongelma, ja jollain tavallahan se on kyettävä ratkaisemaan.

21 Pauli Saapunki /kesk: Arvoisa puhemies! Kansalaisten keskuudessa on yleensä sellainen käsitys hyvin laajasti, että pakolaispolitiikan hoitamisessa on paremmat edut pakolaisilla kuin suomalaisilla peruseläkeläisillä tai työttömillä, ja tämä kalvaa pohjaa pakolaispolitiikalta ja aiheuttaa aggressiivisuutta kenttäkäyttäytymisessä.

Oletteko samaa mieltä, että tämä kansalaisten näkökulma olisi oikea tällä hetkellä?

22 Sisäasiainministeri Kari Häkämies: Arvoisa puhemies! Varmasti myös ministeri Perho voi tähän kysymykseen vastata.

Eivät tänne turvapaikkaa hakemaan tulleet ihmiset suomalaisittain mitään merkittävää sosiaaliturvaa saa, tavallaan minimi- tai perustoimeentulon, mutta toki se heidän kotimaassaan saamiinsa tuloihin verrattuna on korkeaa luokkaa.

Luulin, että kovat asenteet, jotka viime aikoina ovat voimistuneet, johtuvat aika paljon myös siitä, että tulijat ovat sellaisia, että kansalaiset mieltävät, etteivät he täytä turvapaikkakriteereitä. Se aiheuttaa kovenevia asenteita ja se on vakava asia. Ilmiötä hyvin kuvaa se, että tällä hetkellä turvapaikan hakijoista yksi prosentti saa turvapaikan Suomessa. Vaikka nämä määrät eivät niin hirvittäviä ole, siitä hyvin näkee, kuinka lainsäädäntö on vinksallaan.

23 Sosiaali- ja terveysministeri Maija Perho: Arvoisa puhemies! Pakolaisten saamista etuuksista on paljon liikkeellä niin sanottuja kaupunkitarinoita, jotka, kun niitä sitten tutkitaan, eivät pohjautu todellisuuteen. Nämä väärinkäsitykset saattavat syntyä esimerkiksi siitä, että hyvin monen pakolaiset ja turvapaikan hakijat saapuvat Suomeen konkreettisesti tyhjin käsin, jopa paljain jaloin, ja totta kai siinä vaiheessa, kun heille luodaan jonkinlaisia elämän perusedellytykset, siihen liittyy tiettyjä hankintoja. Mutta mitä tulee toimeentuloturvaan, se ei todellakaan pakolaisilla ole sen parempi kuin Suomen kansalaisilla.

24 Pertti Mäki-Hakola /kok: Arvoisa rouva puhemies! Varmaankin negatiivinen suhtautumi-

nen pakolaisiin ja turvapaikan hakijoihin suurelta osin johtuu myöskin siitä, että en tiedä voiko sanoa merkittävä osa mutta kuitenkin liian moni heistä syyllistyy täällä erilaisiin rikoksiin omaisuusrikoksista lähtien ja pahimmassa tapauksessa myös henkilörikoksiin. Tässä tapauksessa tuntuisi järkevältä, että tällainen henkilö, joka syyllistyy täällä rikokseen, siinä vaiheessa kun hakee turvapaikkaa, saisi välittömästi passituksen takaisin.

Myöskin ihmetystä herättää se, miten voi olla mahdollista, että pakolainen tulee esimerkiksi Puolasta Ruotsin kautta eli turvallisen maan kautta. Miksi hän ei jää sinne? Minkä takia Suomen on velvollisuus ottaa tällaisia vastaan? Onko Suomi todella turvallisempi maa kuin Ruotsi?

25 Sisäasiainministeri Kari Häkämies: Arvoisa puhemies! Meillä on oma lainsäädäntönsä sen suhteen, milloin ihminen voidaan Suomesta karkottaa. Koskaan häntä ei voida karkottaa sellaisiin olosuhteisiin, joissa esimerkiksi hänen henkensä on vaarassa, vaikka hän olisi syyllistynyt vakavampaankin rikokseen. Muistutan myös siitä, että Suomi noudattaa perheitten yhdistämisperiaatetta eli sitä, että perheitä ei tällaisissa tilanteissa hajoteta. Jos henkilö on esimerkiksi naimisissa suomalaisen kanssa, niin häntä ei niissä olosuhteissa välttämättä karkoteta.

Se, miksi meille tullaan Ruotsin kautta, johtuu, olen sen tässä salissa jo monta kertaa sanonut, lainsäädäntömme erilaisuudesta. Ehkä tämäkin keskustelu on nyt piristysruiske sille, että eduskunta todella sen ulkomaalaislain säätää ennen kesälomalle lähtöä, koska jos näin ei ole, me joudumme jatkamaan muun muassa viisumipakkoa, joka on aika vaikea asia, Slovakian suhteen ja muutoinkin kesä on se vuodenaika, jolloin liikehdintää tapahtuu.

26 Kalevi Olin /sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämän päivän tietojen mukaan Ulkomaalaisvirastoon vireille tulleita tapauksia vuonna 98 oli 27 000 ja 34 800 vuonna 99. Oleskelupaikkapäätöksen käsittely kestää kuudesta kahdeksaan kuukautta ja turvapaikkakäsittely keskimäärin 320 vuorokautta. Nämä luvut luovat melkoisia paineita Ulkomaalaisvirastoon. Eduskunnan oikeusasiamies on todennut, että tällaisten asioiden käsittelyn pitäisi tapahtua viivytyksettä. Kyysisin ministeriltä, koska teidän ministeriönne on

näin kysytty asiakasvirtojen osalta, kykenevätkö nämä henkilöt käsittelemään nämä asiat. Tarvi- taanko lisää voimavaroja?

²⁷ **Sisäasiainministeri Kari Häkämies:** Arvoisa puhemies! On tietysti vähän vaikea sanoa, mikä on sopiva käsittelyaika. Luonnollisestihan on niin, että tälle henkilölle ei sinänsä käsittely- ajan pituudesta välttämättä koidu mitään ongel- mia, mutta joissain tapauksissa kyllä tapahtuu näin. Käsittelymäärät ja tapaukset ovat selvästi lisääntyneet, myöskin turvapaikan hakijoiden osalta melkein kolminkertaiseksi lyhyessä ajas- sa, vaikka kokonaismäärät ovat aika pieniä. Hal- litus on kuitenkin pyrkinyt budjetin yhteydessä ja myöskin lisäbudjetin yhteydessä osoittamaan Ul- komaalaisvirastolle lisää voimavaroja. Kuten sanoin, ainakin turvapaikkapuolella, kun uusi lain- säädäntö saadaan aikaiseksi, on itseasiassa niissä tapauksissa, jos tulija tulee niin sanotusta turval- lisesta maasta, Ulkomaalaisvirastolla vain seitse- män päivää aikaa käsitellä hakemus, ja tähän hal- litus on myös osoittanut erilliset lisäresurssit vir- kamiesten palikkaamiseen.

Puhemies: Kysymys on loppuun käsitelty.

N:o 137 Polttoainevero

²⁸ **Matti Kangas /vas:** Arvoisa rouva puhe- mies! Suomi on suurena ja harvaanasuttuna maa- na riippuvainen toimivista liikenneyhteyksistä. Vuosittain autoilijoilta kuluu rahaa pelkkään polttoaineveroon helposti 7 000 markkaa, mikä vastaa keskivertosuomalaisen kuukausipalkkaa. Nyt olisikin korkea aika laskea polttoaineveroa edes siksi aikaa, kunnes raakaöljyn maailman- markkinahinta taas laskee. Kysyn:

Mitä hallitus aikoo tehdä polttoaineitten kulut- tajahintojen laskemiseksi?

²⁹ **Valtiovarainministeri Sauli Niinistö:** Ar- voisa puhemies! Olemme tästä aiheesta keskus- telleet aika useasti täällä ennenkin, ja joudun jäl- leen toteamaan, että tällä hetkellä ei ole vireillä hankkeita, joilla sinänsä entisellään pidettyä polttoaineveroa oltaisiin juuri kohta laskemassa.

³⁰ **Esa Lahtela /sd:** Arvoisa rouva puhemies! Jostakin lehdestä luin, että ministeri Hassi olisi

ottanut kantaa siihen, jotta polttoaineveroa voisi alentaa. Onko ministeri yhä edelleen sitä mieltä?

³¹ **Ympäristöministeri Satu Hassi:** Arvoisa puhemies! Olen julkisesti tuonut esille sen sei- kan, että tänä keväänä raporttinsa jättäneen ympäristöverojen kansantaloudellista vaikutusta selvittäneen työryhmän tuloksista yksi on, että jos ajatellaan ilmastomuutosta aiheuttavien hiili- dioksidipäästöjen vähentämistä, niin energia- ja sähkövero toimii paljon tehokkaammin kuin polttoainevero. Eli jos haluaisimme sillä ympä- ristöverotuksen tasolla, mikä Suomessa nyt on, paremman ympäristövaikutuksen, silloin paran- nus olisi esimerkiksi siirto bensaverosta energia- veroon. Eli suurin piirtein 40 pennin litra-ale- nus voitaisiin rahoittaa korottamalla sähkön hin- taa noin pennillä kilowattitunnilta. Verokertymä olisi suurin piirtein sama, ja ympäristövaikutus olisi parempi.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä haluai- sin korostaa myöskin sitä, että yhdyskuntasuun- nitelulla voidaan tähän asiaan vaikuttaa. Ikävä kyllä meillä kehitys muutama viime vuosikym- men on mennyt väärään suuntaan siinä mielessä, että lähes koko Suomessa keskimääräiset työ- matkat ovat kasvaneet.

³² **Klaus Bremer /r:** Arvoisa rouva puhemies! Nyt kun polttoaineverotus tuo valtion kassaan ra- haa ovista ja ikkunoista, niin yritysjohtajana jou- dun kysymään hallitukselta: Mitä tämä tulon kas- vu maksaa? Mitkä ovat negatiiviset seurannais- kulut tästä? Onko hallituksella minkäänlaista kä- sitystä seurannaiskuluista, niistä negatiivisista tekijöistä?

Täsmennän: Esimerkiksi kasvihuone-elinkei- nohan kovasti kärsii näistä korotuksista. Millä ta- valla esimerkiksi on ajateltu auttaa kasvihuonete- ollisuutta, joka tuottaa meille kotimaista tomaat- tia ja kurkkua? Millä tavalla aiotaan tulla vastaan rajusti kohonneissa lämmityskustannuksissa, vai aletaanko nyt siirtyä vain ulkomaisten ostami- seen?

³³ **Valtiovarainministeri Sauli Niinistö:** Ar- voisa puhemies! Kasvihuoneessa niin kuin muu- allakin pätee se lainalaisuus, että jos tuotetaan jo- tain, tuotannontekijä pitää maksaa. Tässä tapauk- sessa raaka-aineen hinta on noussut. Muuallakin kuin tomaateissa ja kurkuissa näkyy tietysti sen inflaatiota aiheuttava vaikutus. Tässähän on mu-

kana myöskin euron suhteellisen alhainen taikka alentunut vaihtokurssi.

³⁴ **Paula Kokkonen /kok:** Arvoisa puhemies! Kysyisin ministeri Hassilta: Onko hän todella sitä mieltä, että sähköveroa pitäisi nostaa yhdellä pennillä? Eikö tämä veronkorotus kohdistu juuri kaikkein köyhimpiin kaikkein kovimmin ja niihinkin, jotka liikuntaesteisinä eivät voi nauttia autoveron alennuksesta?

³⁵ **Ympäristöministeri Satu Hassi:** Arvoisa puhemies! Toistan sen seikan, minkä totesin jo, että jos haluamme paremman ympäristövaikutuksen tämänhetkiselä energia- ja ympäristöverotukselta, silloin siirto bensaverotuksesta sähkö- ja energiaveroon olisi tarkoituksenmukainen.

Kaiken kaikkiaan olen sitä mieltä, että tämä verotuksen kokonaisuus, johon kuuluu niin ympäristöverotus kuin tuloverotuskin, pitäisi harkita. Mielestäni tämä kuuluu niihin asioihin, joista hallituksen pitäisi käydä keskinäinen periaatekeskustelu. Silloin kun olen esittänyt tuloverotuksesta siirtoa energiaveroihin, olen painottanut sitä, että ne tuloveronalennukset, mitä tehdään, pitäisi nimenomaan painottaa pienituloisiin, koska sen korotuspuolen vaikutus pienituloisiin on tuntuvin.

³⁶ **Klaus Bremer /r:** Arvoisa rouva puhemies! Olen hyvin pahoillani, että joudun ahdistamaan ministeri Niinistöä tai hallitusta, mutta hän ei vastannut pääkysymykseeni, mikä tieto on hallituksella negatiivisten seurannaiskustannusten hallinnasta. Mehän tiedämme, että esimerkiksi kuljetuskustannukset ovat nousseet maassa 1,3 miljardia näitten korotusten takia, mistä syystä pitkä rivi pienyrittäjiä, yhden kahden auton kuljetusyrittäjiä, on mennyt nurin tai joutunut lopettamaan toimintansa. Tästä on syntynyt työttömyyttä, työttömyyskustannukset ovat nousseet.

Mikä kontrolli teillä on negatiivisista seurannaisvaikutuksista ylipäättänsä tällaisen rajun tulon saamisen kustannuksella?

³⁷ **Valtiovarainministeri Sauli Niinistö:** Arvoisa puhemies! Niin, en minä mitenkään ahdistunut, sopii kysyä.

Kuvailin niitä negatiivisia seuraamuksia, että kun jonkin tuotannon tekijän hinta nousee, loppu tuotteenkin hinta nousee, muun muassa kuljetuspalvelun hinta nousee. Nyt ollaan vedenjakajal-

la, ajatellaanko sillä tavalla, että jos jonkin raaka-aineen hinta nousee, valtion pitää olla kompensoimassa tuotantoa sillä tavalla, että lopputuotteen hinta pysyisi ennallaan.

Myönnän, että polttoaine on siinä suhteessa vähän erilainen, että se sisältää paljon veroja, jotka kuitenkin on pidetty kolmisen vuotta ennallaan, mikä taitaa olla sodanjälkeisessä historiasa ainutlaatuinen tapahtuma. Yleensä näitä on korotettu vuosittain. Ilmeisesti on niin, että olette aivan oikeassa siinä, että tällaisia välittömiä seuraamuksia pahiten tulee juuri kuljetussektorille, joka ei ole onnistunut siirtämään palvelujensa hintaa tilaajille, mikä tietenkin olisi oikea tie.

³⁸ **Olavi Ala-Nissilä /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Todella polttoaineet ovat yksi inflaatiotekijä meillä. Olen tulossa siihen, mihin ministeri lopetti, että Suomen Kuorma-autoliitto on esittänyt, että dieselpolttoaineiden veroa alennettaisiin, direktiivi kai mahdollistaisi 33 penniä alaspäintuloa. On todella niin, että kilpailutilanne on monta kertaa se, että pienet kuorma-autoyrittäjät eivät millään, kun niiden asiakkaat ovat suuryrityksiä, saa hintoihin kohonneita kustannuksia.

Näkisittekö, arvoisa ministeri Niinistö, mahdollisuuden, että voitaisiin tehdä tällainen täsmäkevennys, määräaikainen kevennys nimenomaan koskien ammattimaisen liikenteen dieselveroa?

³⁹ **Valtiovarainministeri Sauli Niinistö:** Arvoisa puhemies! Tästä on käyty keskusteluja. Ehkä olisi viisainta vielä katsoa, toteutuuko raaka-aineen hintakehitysennuste loppuun asti. Nimitään tiedossahan oli tai enteiltiin, että tässä saattaa vielä tulla välinousuvaihe, ennen kuin kesän mittaan tuotanto laajenisi siinä määrin, että raaka-aineen hinta myöskin lähtisi laskemaan.

Mitään sellaista järjestelmää, josta joillekin polttoaineen ostajille voitaisiin antaa erityisalennus, ei tietenkään voida rakentaa, vaan silloin kysymys olisi enemmän paperitoimenpiteistä, joilla mahdollisesti jälkikäteen hyvitetäisiin.

⁴⁰ **Marjukka Karttunen-Raiskio /kok:** Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan sain jo vastauksen. Kysymykseni oli saman tyyppinen kuin ed. Ala-Nissilän.

Koska nimenomaan autoilualalla koettiin kova konkurssiaalto vuonna 93 ja nyt on tulossa vastaavanlainen, olisiko joitain muita toimenpiteitä, joilla dieselin nousua ja kuljetuskustannuksia voitaisiin kuorma-auto- ja autoilijayrittäjille hyvittää?

41 Valtiovarainministeri Sauli Niinistö: Arvoisa puhemies! Niin, jos se dieselin hinnasta kiinni on, ainoa keino, joka todellakaan ei tällä hetkellä ole kuitenkaan hallituksen pöydällä, olisi nimenomaan dieselin hinnan hyvittäminen jossain muodossa. Ei kai muuta keinoa ole. Kuitenkin muistuttaisin siitä, että mielenkiintoinen pääavattaisiin kaikissa tapauksissa, jos jonkin raaka-aineen hinnan nousun ajateltaisiin kuuluvan ikään kuin valtion piikkiin. Mikä tahansa raaka-aine saattaa yhtäkkiä kallistua voimakkaasti, ja sillä saattaa olla ongelmallisia vaikutuksia.

Puhemies: Kysymys on loppuun käsitelty.

N:o 138 Maatalouden toimintaedellytykset

42 Antero Kekkonen /sd: Arvoisa rouva puhemies! Pitkästä aikaa maatalous on tullut lehtien palstoille. Kysymykseni koskee tätä kansallisen olemassaolomme kannalta lähes kaikkein tärkeintä asiaa.

Hyväksytyin Agenda 2000 -sopimuksen myötä maatalouden tuottajahinnat alenivat, mutta ne korvattiin pinta-alaan ja eläinmäärään perustavalla tuella. Maatalousuudistuksen myötä osa tuesta maksetaan kansallisena tukena ja samalla EU:n pohjoisille alueille myönnettiin tietty erityiskohtelu. Muutokset ovat meikäläisittäin varsin suuria, ja kun aina silloin tällöin esitetään todella pahoja madonlukuja maatalouden tulevaisuudesta, kaikkien näiden päätösten jälkeen, mitä Euroopassa on tehty, kysyn:

Mikä on hallituksen näkemys maatalouden toimintaedellytyksistä Agenda 2000 -sopimuskaudella? Tämä on niin iso kysymys, että tähän ei mielestäni, arvoisa puhemies, riitä pelkästään maatalousministerin vastaus vaan toivoisinkin myöskin vähän laajempaa vastausta.

43 Maa- ja metsätalousministeri Kalevi Hemilä: Arvoisa puhemies! Jos kuitenkin aloitan vastaamaan, hallituksen tavoitteet maatalouspoliti-

kassa ovat eilisten Star-komitean päätösten jälkeen toteutumassa ihan sillä tavalla kuin hallitusohjelmassa ne on linjattu. Ne tulevat merkittävään suomalaisen maatalouden kannalta, ennen kaikkea tulevaisuudenuskon ja sanotaan nyt tulevaisuuden kannalta, hyvin merkittäviä muutoksia. Suomalaiset viljelijät voivat luottaa entistä paremmin siihen, että tuotantoedellytykset ja kannattavuusedellytykset myös säilyvät. Lyhyesti sanoen maatalousministerinä olen erittäin tyytyväinen eilisiin päätöksiin.

44 Antero Kekkonen /sd: Arvoisa rouva puhemies! Sillä tavalla haluaisin lisävastauksen, kun tämä oli hyvin syleilevä vastaus, jossa kaikki meni niin sanotusti hyvin, että haluaisin tietää: Missä kohdassa tätä ohjelmaa on se, jossa kaikkein eniten niin sanotusti käryää, missä me olemme vaikeuksissa tämän Agenda-kauden keskelä?

45 Valtiovarainministeri Sauli Niinistö: Arvoisa puhemies! Jotta kuva ikään kuin asettuisi täyteen mittaansa, pitää muistaa se, että Berliinin yössä, jossa Agenda 2000 päätettiin, myöskin hävisimme aika laillakin. Suomen jäsenmaksuosuus nousi melkoisesti, ja jo silloin olivat tämän lfa-tuen keskustelut esillä, ja ellei tätä tukea olisi saatu, meille olisi jäänyt lopullista tappiota. Nyt käy tietysti sitten niin, että kun silloiset lupaukset on täytetty, sitten yhteisesti osallistutaan maatalouden kustannuksiin, jotka vain nyt kiertävät EU:n kautta. Näinhän tässä kävi.

46 Pääministeri Paavo Lipponen: Arvoisa puhemies! Haluan jatkaa valtiovarainministerin tarkastelusta sen verran, että suhteellisesti me kuitenkin voitimme, jos otetaan huomioon sekä maatalous- että aluetuet verrattuina muihin EU-jäsenmaihiin. Mitä tulee jäsenmaksuun, edelleenkin meidän osuutemme esimerkiksi verrattuna Ruotsiin on alhaisempi. Meidän piti mennä vastaan tällaisessa kehityksessä, jossa meidänkin taloutemme on mennyt parempaan suuntaan.

47 Tero Mölsä /kesk: Arvoisa puhemies! Alkuperäinen kysymys koski sitä, mikä on maatalouden tulevaisuus näitten ratkaisujen jälkeen, ja kysyisin ministeri Hemilältä:

Kun tarkastelemme sukupolvenvaihdoslukuja ja maaseudun näkökulmaa siltä kannalta, voiko

todella niitten lukujen valossa nähdä tämän tilanteen kovin valoisana?

48 **Maa- ja metsätalousministeri Kalevi Hemilä:** Arvoisa puhemies! Ensin ed. Mölsälle: Meillä maataloudessa on tapahtumassa maatalouselinkeinon sisäinen rakennemuutos ja kehitys, jossa tilakoko kasvaa ja aktiivitulojen määrä vähenee. Me olemme arvioineet, että kymmenessä vuodessa aktiivimaataloustilojen lukumäärä putoo noin puoleen nykyisestä. Kun se pidetään mielessä, se sukupolvenvaihdosten määrä, mikä on tapahtumassa ja mikä tapahtuu, on aivan sopiva. On mahdoton ajatella, että sukupolvenvaihdoksia tehtäisiin valtavan paljon. Sehän tarkoittaa, että kehitys ei toteutuisi sillä tavalla kuin maatalouselinkeinon omista lähtökohdista pitää tapahtua.

Ihan lyhyesti ed. Kekkoselle: Missään ei ole tällaisia savuavia ongelmia taikka vaikeuksia, mutta täsmällinen vastaus kysymykseen on se, että Etelä-Suomen osalta kansallisen tuen eräät asiat on päätetty vain vuoden 2003 loppuun saakka eli vuonna 2003 täytyy Etelä-Suomen osalta tiettyjä asioita vielä tulevaisuuden kannalta palkata.

49 **Erkki Pulliainen /vihr:** Arvoisa puhemies! Varmaan yleisarviointi on ihan näin kuin arvoisat ministerit ovat todenneet. Mutta kun noin kategorisesti ylistetään ja raunioita ei näy missään, niin yhdessä minuutissa arvoisa ministeri Hemilä vastaa kysymykseen: Millä tavalla tämä ratkaisu edesauttoi lammastaloutta Suomessa?

50 **Maa- ja metsätalousministeri Kalevi Hemilä:** Arvoisa puhemies! Kaikki tukitoimenpiteet, mitä esimerkiksi eilen päätettiin, kohdistuvat myös lammastalouteen ja niille tiloille, jotka tuottavat lampaanlihaa. Yleisedellytykset lammastalouteen ovat selvästi paremmat tänään kuin ne olivat ennen eilen tehtyjä päätöksiä. Se, että lammastaloudella on meillä muita ongelmia, on tietysti kaikkien tiedossa.

51 **Jukka Vihriälä /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! On syytä kuitenkin muistaa, että EU-jäsenyyden aikana maatalouden tulot ovat merkittävästi pudonneet. Kustannuksetkin putosivat aluksi mutta ovat nyt kääntyneet merkittävästi nousuun, ja esimerkiksi polttoaineiden hinnankorotukset, palkkaratkaisu, korkokulut ym. teke-

vät esimerkiksi tänä vuonna verrattuna viime vuoteen noin 300 miljoonan lisälaskun. Miten hallitus aikoo tämän korjata viljelijäväestölle?

Toisaalta lammastalouteen liittyen: Koskeeko tämä sekä mustia että valkoisia lampaita?

52 **Maa- ja metsätalousministeri Kalevi Hemilä:** Arvoisa puhemies! Maataloudessa tulokehitys on tietysti ollut vähän huono ennen kaikkea kahden viime vuoden aikana, koska meillä on ollut kaksi erittäin pahaa katovuotta. Niiden ratkaisujen jälkeen, jotka nyt on tehty, tietysti riippuen vuodentulosta, jos uskotaan, että meille tulee normaali tai hyvä vuosi tänä vuonna, maatalouden tulokehitys kääntyy erittäin voimakkaaseen kasvuun. Kustannuskehityksen osalta: Kustannukset ovat muuttuneet, ja ne ovat tietysti sellaisia asioita, joihin otetaan kantaa tuottajajärjestöjen kanssa käytävissä tukineuvotteluissa, ja on mahdollisuus tietysti tehdä niitä korjaavia ratkaisuja.

53 **Kyösti Karjula /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Neuvottelutulos, joka ministeri Hemilän johdolla on aikaansaatu, on varmasti monelta osalta hyvä asia. Se merkitsee muun muassa lfa-tuen laajentumista koko maahan. Mutta jos me kysymme perimmältään, kuka todella voittaa, käytännön viljelijät ovat sellaisessa tilanteessa sekä taloudellisesti että henkisiltä vaatimuksiltaan tässä murroksessa, että jossain määrin olen kyseenalaistamassa sitä tilamäärätavoitetta, mikä tämän rakennerationalisoinnin seurauksena on toteutumassa, ja samalla kysymässä:

Riittääkö lfa:n laajentuminen koko maahan varmistamaan myös maatalouden tulevaisuudenuskon ja jatkuvuuden Pohjois-Suomessa?

54 **Maa- ja metsätalousministeri Kalevi Hemilä:** Arvoisa puhemies! Tukiratkaisut täytyy tietysti nähdä kokonaisuutena, ja niin kuin jo äsken ed. Kekkoselle totesin, avoin kysymys meillä tässä tukipaketissa on Etelä-Suomessa kansallisen tuen osalta tietyillä tuotantosuunnilla. Itse asiassa Pohjois-Suomen tukiratkaisut pitkässä juoksussa ovat paljon selkeämmät. Uudistan vain sen vastaukseni, että näiden ratkaisujen jälkeen meidän maataloudessamme on huomattavasti paremmat tulevaisuudennäkymät kuin ennen näitä ratkaisuja, ja meillä on mahdollisuus tässä yhteismarkkinan tiukassa kilpailutilanteessa jatkaa

maataloustuotantoa täällä Suomessa perheviljelmäpohjalta ihan entiseen tapaan.

Puhemies: Kysymys on loppuun käsitelty.

N:o 139 Ammattikorkeakoulujen jatkokutkinnot

55 Kaarina Dromberg /kok: Arvoisa puhemies! Opetusministeriössä ollaan valmistelemaan ammattikorkeakoulujen jatkokutkintoja. Tästä on julkisuudessa esitetty erilaisia mielipiteitä ja käyty keskustelua. Ammattikorkeakouluilla ja yliopistoilla on molemmilla oma käsityksensä, minkälaisia jatkokutkintojen pitäisi olla. Ne ovat erisuuntaisia.

Mille tasolle ammattikorkeakoulun jatkokutkinto tulisi asettumaan suhteessa maisterin tai MBA-tutkintoon? Haluan esittää kysymyksen opetusministeri Maija Raskille.

56 Opetusministeri Maija Rask: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on kehittämissuunnitelman hyväksyessään todennut, että ammattikorkeakoulujen jatkokutkinnot saatetaan käyntiin pilottimaisesti. Siitä, mille tasolle nämä asettuvat, on alustavat suunnitelmat olleet, että ne voisivat vastata maisteritasoa, mutta tästä ei ole mitään päätöksiä vielä olemassa.

Sen haluan jatkokutkinnoista todeta, että ammattikorkeakoulujen jatkokutkinnot ovat nimenomaan ammatillisesti ja työelämälähtöisesti suuntautuneita. Erityisesti tässä halutaan turvata meillä korkeakoulumaailman kehitys dualimallin pohjalta, eli yliopistoja kehitetään omina opetusinstituutioinaan ja ammattikorkeakouluja ominaan.

57 Kaarina Dromberg /kok: Arvoisa puhemies! Millä aikataululla mahdollisesti tämä uusi ratkaisu tehtäisiin? Todellakin on huoli siitä, miten yliopistojen ja ammattikorkeakoulun tutkinnot nimenomaan kaupallisella puolella oikeastaan palvelisivat kenttää, jos ne ovat hyvin samalla tasolla.

58 Opetusministeri Maija Rask: Arvoisa rouva puhemies! Aikatauluksi on suunniteltu, että ensimmäiset pilotit voisivat alkaa 1.8.2001. Siitä, millä tavalla ne palvelevat, totean, että niin ni-

menomaan on tarkoitus, että ammattikorkeakoulun jatkokutkinnot ovat ammatillisia ja työelämälähtöisiä eli eivät tiedepolitiikkaan päin meneviä.

59 Leena Rauhala /skl: Arvoisa puhemies! Pidän erittäin tärkeänä ammattikorkeakoulujen jatkokutkintojen kehittämistä ja niiden merkityksen miettimistä. Kysymykseni kuuluu:

Kuinka paljon suunnittelussa on kysymys sisällöistä nimenomaan työelämää ajatellen, vai ratkaiseeko tässä raha suhteessa siihen, kuinka paljon tämä kilpailee yliopistojen rahoituksen kanssa? Näkisin, että tässä sillä on työelämälle erityisesti merkitystä, että sisältöjen kehitystyötä tehtäisiin.

60 Opetusministeri Maija Rask: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tässä työelämä ratkaisee. Rahoitus, jolla pilotit käyntiin saatettaisiin, on tuloissa ammattikorkeakouluille varatusta budjetista. Siinä mielessä ei yliopistopuolella tarvitse olla huolissaan, että yliopistojen rahoitusosuutta oltaisiin pienentämässä ammattikorkeakoulujen jatkokutkintojen rahoittamiseksi.

61 Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk: Puhemies! Minunkin kysymykseni liittyy rahoitukseen. Tämä uudistus varmasti tulee vaatimaan lisää rahoitusta, ja kun nyt ajatellaan tilannetta korkeakoulutuksessa yleisesti, yliopistot potevat erittäin suurta rahapulaa nimenomaan perusopetuksen suhteen. Siellä on, kuten tiedämme, miljardin markan tarve.

Haluaisin tietää, kuinka paljon on arvioitu uudistuksen tulevan lähivuosina vuosittain maksaamaan. Minkälaisesta taloudellisesta lisäpanostuksesta on kyse? Mielenkiinnolla myöskin kuulisin paitsi opetusministeri Raskin, myös valtiovarainministeriön kannan tähän, miten sovitaan yhteen korkeakoulujen ja yliopistojen lisärahoitustarve ja ammattikorkeakoulun jatkokutkintouudistus.

62 Opetusministeri Maija Rask: Arvoisa rouva puhemies! Ammattikorkeakoulujen jatkokutkinnot on tarkoitus hoitaa rahoituksellisesti niin, että ne tulevat ammattikorkeakouluille varatusta budjetista. Tässä on hyvä muistuttaa siitä, että yksikköhinnan noston yhteydessä ammattikorkeakoulujen yksikköhinta ensi vuonna jo opiskelijaa kohden nousee noin 2 000 markkaa vuosita-

solla, elikkä rahoitusta ammattikorkeakouluissa tämän uudistuksen toteuttamiseen on.

Minusta on ilo todeta, että yliopistojen perusrahoitusasiaan on tänään hallituksen neuvotteiluissa saatu hyvä päätös. Yliopistojen ja korkeakoulujen perusrahoituksen parantamiseen on tulossa kolmen seuraavan vuoden aikana 525 miljoonaa markkaa.

63 Jukka Gustafsson /sd: Arvoisa puhemies! Jo nyt kai voidaan sanoa se, että ammattikorkeakoulu-uudistus osui oikeaan aikaan ja ajankohtaan. Nyt on tärkeää, kun puhumme ammatillisista jatkokutkinnoista, että ne nähdään oikeissa mittasuhteissa. Minusta on tärkeää, että myöskin niiden kehittämisen suhteen säilyy se sama konsensus, mikä on liittynyt niin yliopistojen kuin ammattikorkeakoulujenkin kehittämiseen. Toivon myös, että nimenomaan yliopistoissa, joissa on vahva sivistysraditio, nähdään tämä asia myöskin myönteisesti ja rakentavasti, koska tutkintojen tarkoitus on nimenomaan palvella soveltavin osin työelämää ja alueellista ja paikallista kehittämistä eikä niiden tehtävä ole kilpailla perinteisten yliopistotutkintojen kanssa. Oikeastaan kysyisin retorisesti opetusministeri Raskilta:

Onko teillä ollut, niin kuin uskon, luonteva yhteistyö tämän asian suhteen myöskin yliopistojen suuntaan, koska minusta siellä on ikään kuin väärä pelkoja tämän asian suhteen?

64 Opetusministeri Maija Rask: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä yliopistojen suuntaan on hyvin luonteva yhteistyö ollut, siinä ei ole mitään. Mutta minusta on nyt tärkeä muistaa se, että tällä uudistuksella ollaan kehittämässä ammattikorkeakouluja ja nimenomaan meidän valitsemaamme duaalimallia.

Hallituksen sivistyspoliittisen ministerivaliokunnan kokouksen jälkeen sovimme, että hyvin pikaisesti järjestetään lisäkuulemistilaisuus, jossa myös työelämä voi uudelleen kertoa omista tarpeistaan. Insinööriliiton puolelta on tullut jo tietokin siitä, että tuetaan tätä kehitystä. Tätähän on jo vuonna 98 alettu suunnitella, että mistään kovin uudesta asiasta ei edes ole kysymys.

65 Valtiovarainministeri Sauli Niinistö: Arvoisa puhemies! Unohdin vastata ed. Isohookana-Asunmaan kysymykseen. Oikeastaan äskeinen vastaus vähän vain terästä sitä.

Meillä on vähän sellaista taipumusta helposti, että kun jotakin uutta keksitään, niin se hoidetaan viimeisen päälle. Minä tunnen hiukan huolta nyt siitä, että meidän perinteiset toimintomme, esimerkiksi yliopistolaitos, ovat vähän joutunut tässä jalkoihin. (Ed. Kokkonen: Kyllä!) Ihminen on innostuvainen, ja niin tässäkin asiassa on käynyt. Uusi hoidetaan viimeisen päälle, niin kuin äskeinen todistus täysin kertoi, ja sitten ollaan vaikeuksissa perustutkimusmäärärahojen kanssa. Näinhän tässä kävi.

66 Jyrki Katainen /kok: Arvoisa rouva puhemies! Ministeri totesi, että korkeakoulusektoria kehitetään duaalimallin pohjalta, mikä on hyvä lähtökohta. Haluaisin kuitenkin kysyä:

Kuinka luonnehtisitte 160 opintoviikon laajuisen kauppatieteen maisterin tutkinnon ja vastavaan laajuisen kaupallisen alan ammattikorkeakoulututkinnon välistä eroa? Minusta tätä on hyvin hankala määritellä. Tässä on suuri riski, että sorsumme koulutusjärjestelmässä päällekkäisyyteen, mikä ei ole opiskelijan eikä suomalaisen yhteiskunnan etu ja tulee pahimmassa tapauksessa turhan kalliiksi. Mitä lisäarvoa työelämän kannalta tällainen kohtuullisen massiivinen jatkokoulutus esimerkiksi mainitsemallani alalla toisi?

67 Opetusministeri Maija Rask: Arvoisa rouva puhemies! Mieleni tekisi kommentoida ministeri Niinistön kommenttia, (Ed. Antvuori: Kommentoikaa!) mutta en sitä tee. (Naurua)

Mitä eroa, ed. Katainen kysyi. Ammattikorkeakoulujen tutkinnot ovat työelämälähtöisiä, ja ne ovat ammatillisesti suuntautuneita. Se mitä lisäarvoa tästä nyt tulee, niin se on se lisäarvo, joka tulee siitä, että niitä tietoja, sitä työelämälähtöisyyttä ja ammatillisuutta, syvennetään työelämän tarpeiden pohjalta.

Puhemies: Kysymys on loppuun käsitelty.

N:o 140 Samaa sukupuolta olevien parisuhteet

68 Anni Sinnemäki /vihr: Arvoisa puhemies! Eduskunta hyväksyi syyskuussa 97 ponnin, että hallitus ryhtyisi lainsäädäntötoimiin samaa sukupuolta olevien yhteiselämään liittyvien oikeudel-

listen epäkohtien poistamiseksi. Tämän perusteella oikeusministeriö asetti työryhmän, jonka ehdotus valmistui vuosi sitten keväällä. Työryhmä ehdotti, että samaa sukupuolta oleville kumppaneille annetaan lakiin perustuva oikeus rekisteröidä eli virallistaa parisuhteensa. Lakiehdotusta en kuitenkaan itse ainakaan ole vielä nähnyt. Kysyn:

Milloin oikeusministeriö aikoo antaa eduskunnalle lakiesityksen samaa sukupuolta olevien kumppaneiden parisuhteiden virallistamisesta?

69 Oikeusministeri Johannes Koskinen: Arvoisa puhemies! Kun aika on kypsä. (Naurua)

Tuota ehdotusta seurasi lausuntokierros, ja siitä tuli hyvin ristiriitaista palautetta. Muun muassa eduskuntaryhmien ja puolueiden vastaukset olivat ristiriitaisia, sikäli kuin niitä vastauksia tuli. Joidenkin osaltahan ei syntynyt ilmeisesti riittävää yksimielisyyttä, minkä suuntainen tuo linja olisi. Nyt jatkovalmistelussa haetaan sellaisia muutoksia pohjaehdotukseen, että se saavuttaisi laajemman hyväksyttävyyden yhteiskunnassa laajemminkin ja tietysti tässä talossa erityisesti.

70 Anni Sinnemäki /vihr: Arvoisa puhemies! Tämä ei oikeastaan ole varsinainen lisäkysymys. Haluaisin vain kommentoida, että me odotamme.

Puhemies: Kommentin jälkeen vielä lisäkysymys, ed. Mauri Salo.

71 Mauri Salo /kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ed. Sinnemäen kysymys juontanee siitä, kun hallituksen ministerit todella allekirjoittivat lakialoitteen, jonka oli rivikansanedustaja tehnyt. Kysyn pääministeriltä:

Onko tämä hyvin tavallista, että ministerit kirjoittavat nimiään lakialoitteisiin, jotka sitten hautautuvat kuitenkin sinne valtiovallan syövereihin?

72 Pääministeri Paavo Lipponen: Arvoisa puhemies! Tämä asia on nyt oikeusministeriön valmistelussa ja etenee sillä tavoin.

Puhemies: Kysymys on loppuun käsitelty.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 18.

Täysistunto lopetetaan kello 17.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen